

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

143. An quis possit legere libros prohibitos securus, quod nocumentum non accipiet ex eorum lectura? Et an non solum libri Hæreticorum damnantur, qui continent falsam doctrinam contra Fidem, sed ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

hæretici omnia sua dogmata disputare ut scholastici Doctores sua disputant, cum Magistrum, aut S. Thomam explicant. Hucusque Horradus *De. cit.*

RESOL. CXLIII.

An quis possit legere libros prohibitos securus, quod nocuum non accipiet ex eorum lectione?

Et an non solum libri hæreticorum damnentur, qui continent falsam doctrinam contra fidem, sed etiam minime de Religione tractantes, ut sunt Dialectici, Rhetorici, Grammatici, &c. Ex p. 6. tit. 6. & Misc. 1. Ref. 49.

Sup. hoc in §. 1. Ref. seq.

O Lim Romæ à quibusdam, & Panormi à Viro ingenio & docto de hoc casu interrogatus fui, & cum negative responderet, instabant tunc vehementer asserendo ex doctrina, quam ego adduxi in p. 1. tract. 10. resol. 28. probabiliter posse affirmativam sententiam defendi: non ignobiles Auctores tenent: ut ibi pater, legem non obligare ejus sine deficiente: quod etiam invenio docere Audream de Area in tit. de constitut. cap. 1. num. 301. Sed in nostro casu finis legis deficiebat, nam ipsos legentes tales libros certum erat ex eorum falsa & damnata doctrina nullum posse nocuum accipere: erant enim viri docti & piissimi, Ergo, &c.

2. Sed his non obstantibus respondi supradictam doctrinam non valere in casu nostro: nam procedit, quando lex unum solum finem habet, ex quo Legiflator movetur ad prohibendum aliquid: secus vero si lex habet plures fines; nam deficiente vno, obligatio legis non deficit, sed talis est lex libros damnatos prohibens: ergo, &c. Vnde sciendum est Ecclesiam in prohibitione librorum damnatorum plures fines habere: nam prohibet illos, ut hoc modo quasi medicina quadam præferret fideles ab hæreticorum contagio, & ne damnatorum librorum lectione, veluti veneno quodam pestifero Catholici inficiantur: & idè ob hanc causam olim in primitiva Ecclesia prohibebatur fidelibus ne Gentilium libros legerent, teste Clemente lib. 1. constit. Apost. cap. 6. & idè ex Concilio Carthaginensi I V. cap. 16. Ecclesia præcipit, ne fideles communicent verbis cum hæreticis: ergo multò magis potuit & debuit præcipere, ne cum ipsis communicent libris & scriptis cum hæc communicatio magis soleat nocere, quam quæ fit solis verbis; libri enim scribuntur majori cum consideratione, eloquentia & eruditione, ac propterea magis permovere solent Lectores ad illorum falsam doctrinam amplectendam.

3. Verum Ecclesia in prohibitione dictorum librorum non habuit hunc solum finem, nempe ne Catholici falsa doctrina ex dictis libris inficiantur; sed etiam legem illam statuit in pœnam Authorum damnatorum: non enim levis est pœna in eorum libros nigrum præfigere Theta, & sub censura prohiberi ne legantur, ad obsecrandum & abolendum eorum nomen, & ne hoc afficiantur honore, ut inter manus Doctorum hominum voluuntur. Igitur lex prohibens sub censura lectionem librorum damnatorum semper obligabit: nam licet deficiat in aliquo casu particulari finis dictæ prohibitionis, nempe periculum & nocuum, quod ex lectione dictorum librorum prohibitorum contingere potest: adhuc tamen semper remanet alius finis prohibitionis, nempe pœna auctoribus damnatis imposita ad eorum dedecus, ne eorum libri legantur.

4. Vnde ex hoc apparet, quod non solum libri hæreticorum damnantur, qui continent falsam doctrinam contra fidem, sed etiam minime de Religione tractantes, ut sunt Dialectici, Rhetorici, Grammatici, &c. In quibus libris nullum est periculum, ut Lectores eorum lectione ad hæresim pertrahantur. Et idè Sanctarellus

tract. de hæres. cap. 14. dub. unico num. 4. merito asseruit omnes libros hæreticorum prohiberi in pœnam illorum Auctorum, quamvis hæresim non continent, ut etiam habetur in reg. 2. Indiciis. Et Soula in Bul. Gen. 2. disp. 13. n. 11 rectè observat lectionem librorum prohibitorum in odium Auctoris interdici. Igitur de hoc non est dubitandum, & aliter sentientes in nostro Sacre Inquisitionis Tribunali severè puniendos esse existimo. Adde quod aliqui viri docti asserunt lectionem librorum hæreticorum esse de se inducivam ad inficiendos animos legentium. Ergo semper eorum prohibitio obligabit.

RESOL. CXLIV.

An quis possit legere libros prohibitos, si sciat certum illum illos nocuum non esse illi auro?

Et si quis doceret peccare, & in censuram incurrere legentes libros ab Inquisitoribus prohibitos, etiam si verum non continerent, & non esse absolvendos à censuris retinentes libros hæreticorum.

Sed inferitur, quod cessante fine legis in particulari casu, pro ipso lex non obligat. Ex p. 1. tit. 1. & Misc. Ref. 1.

S. Everendissimus Abbas Ioannes Caramuel, propter scientiam, ingenij acumen, & eruditionem satis quidem notus, novissimè edidit suam Theologiam fundamentalem, in qua aliquando nostras impugnat opiniones; & idè circa præsertim difficultatem nominatim contra me affirmativam sententiam tenet fundament. 17. §. 2. numero 434. ubi sic ait: Probabile est, cessante fine legis in aliquo particulari, cessare etiam legis vim, & obligationem in illo particulari: At finis legis interdicentis lectionem librorum hæreticorum cessat respectu illius, qui est ita doctus, & pius, ut præcavari non possit: Ergo respectu ejusdem cessabit etiam ipsa lex.

2. At Diana addit eosdem libros interdici ad ignominiam Authorum; & dicam hoc non videri verum nec ad rem.

3. Non verum, quia eosdem libros si sint correctionis capaces, expurgatores corrigunt, & correctos permittunt. Sub annum 1632. evulgabatur in Hispania expurgatorius liber, qui non omnino indoctus, sed quia fuerat à P. Pineda concinnatus rejiciebatur à Societatis æmulis, quasi correctores in ipsos non rationes, sed affectibus dirigerentur, & in ipso legisse me meminimus, eum librum non esse prohibitorium, sed concessorium, utpote, qui libros alios, interdictos ratione errorum, erroribus expunctis concedebat. Ergo opinione ipsius inquisitionis librum expurgatorium evulgantis, libri interdiciuntur ratione periculi: Nam etiam si corrigantur errores, adhuc Authores manent hæretici, & pertinaces, ut antea nec debent aliter amari, quam antea.

4. Nec contra hoc militat hæreticorum librorum Grammaticos, Rhetoricos, Dialecticos, & Philosophicos interdici, nam hos Diana existimat nullam continere hæresim, sed hoc idè existimat, quod maxime habet, rati enim hinc mittuntur Grammatici nec habet, rati enim hinc mittuntur Grammatici in Italiam, sed fallitur doctissimus vir, nulli enim sunt, qui plures errores, & hæreses habeant; Libri Theologorum hæretici, ut plerumque sunt, aut alteram promovete conantur, ac liberales libri plerumque.

5. Non aliter potest Grammatica, Rhetorica, & Dialectica, quam exemplis tradi, & per talia heterodoxa hæresim ut exponant, ubique statui Ecclesiastico